

Motion till riksdagen 2016/17:2352

av **Johan Forssell m.fl. (M)**

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen i de delar som avser förslag om att jämställdhetsbonusen ska avskaffas.
2. Riksdagen avslår propositionen i de delar som avser förslag om att höja flerbarnstillägget.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrapenning på grundnivå, dvs. för den som inte har arbetsinkomst, begränsas till 365 dagar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningsmodellen vid förlängd skolgång bör reformeras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Det finns en bred konsensus kring hur viktigt det är med ett mer jämställt uttag av föräldrapenningen, det är inte bara en fråga om jämställdhet och rättvisa, det är även en central del i en arbetslinje som uppmuntrar fler människor att arbeta mer. Då infinner sig frågan hur samhället ska närma sig frågan om hur föräldraförsäkringen ska, kan eller bör användas för att påverka det samhällsproblem som blir konsekvensen av det ojämna uttaget inom föräldraförsäkringen. Moderaterna presenterar därför sina förslag i en särskild kommittémotion ”Förslag för att uppmuntra till jämställdhet och arbete”.

Anslagsanvisning

Tabell 1 Moderaternas förslag till anslag för 2017 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor).

Anslagsförslag 2017 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1	Barnbidrag	27 347 011	-306 700
1:2	Föräldraförsäkring	41 696 503	-293 000
1:3	Underhållsstöd	2 690 000	
1:4	Adoptionsbidrag	32 284	
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	1 048 000	-110 000
1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	4 069 900	
1:7	Pensionsrätt för barnår	7 467 700	
1:8	Bostadsbidrag	5 140 000	+3 200
	Summa	89 491 398	-706 500

Politikens inriktning

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Vi har föräldraförsäkringen och en väl utbyggd barnomsorg som ger förutsättningar för föräldrar att ta ett stort ansvar för barn och samtidigt förvärvsarbeta. Svenska kvinnor arbetar i hög grad under småbarnsåren och även männen är föräldralediga.

Trots det återstår mycket att göra innan samhället och arbetslivet är jämställt. Fortfarande tjänar kvinnor mindre än män och arbetar deltid i större utsträckning. Kvinnor tar fortsatt ett större ansvar för det oavlönade hushållsarbetet och är i större utsträckning föräldralediga och sjukfrånvarande. Allt detta bidrar till ojämställdhet – i vardagen och i plånboken.

Arbete är en hörnsten i ett jämställt samhälle. Alliansregeringens reformer för att förbättra drivkrafterna för arbete och minska utanförskapet har bidragit till ökade förutsättningar för ekonomisk jämställdhet. Det har blivit mer lönsamt för alla att gå från utanförskap till arbete tack vare jobbskatteavdraget. Eftersom förbättringen relativt sett varit som störst för låg- och medelinkomsttagare har drivkrafterna till arbete stärkts mer för kvinnor än för män. Moderaterna vill fortsätta sänka skatten med tyngdpunkt mot dem som har låga inkomster, inte minst för att göra det mer lönsamt för kvinnor att arbeta.

Kvinnor och män arbetar i genomsnitt lika många timmar per dygn, men män ägnar mer tid åt förvärvsarbete och kvinnor ägnar mer tid åt hemarbete. Det mönster som leder till att kvinnor tar större ansvar för hem och barn och arbetar deltid i högre grad än män etableras i stor utsträckning under föräldraledigheten. Kvinnor är föräldralediga längre än män och stannar också oftare än män hemma från arbetet för att vårda sjuka barn. Fortfarande tas 74 procent av alla föräldrapenningdagar och 62 procent av all tillfällig föräldrapenning (VAB) ut av kvinnor. Även om utvecklingen går åt rätt håll går det alldeles för långsamt.

Anslag 1:2 Föräldraförsäkring

Jämställdhetsbonusen ska vara kvar

Det finns ett stort samhällsproblem som är kopplat till den ojämna fördelningen i uttaget av föräldrapenning. Vi vet att skillnaderna i uttag får långtgående konsekvenser för kvinnors sysselsättning, löneutveckling och framtida pensionsinkomst, och det finns tydliga tecken på att dessa skillnader även spelar en roll i de skillnader vi ser i ohälsa och sjukfrånvaro mellan kvinnor och män.

Mycket tyder på att kvinnors högre sjukfrånvaro i många fall har inslag av såväl medicinska som sociala och ekonomiska aspekter. Faktorer i arbetsmiljön samt fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete är några av de omständigheter som bidrar till att påverka skillnaden i sjukfrånvaro mellan könen. Därför riskerar kvinnor att drabbas hårdare då kvinnor fortfarande tar huvuddelen av ansvaret för det obetalda arbetet i hemmet. Ett mer jämställt föräldraskap är därför en viktig utgångspunkt inte bara av rättviseskäl, utan det finns även ett tydligt samhällsekonomiskt intresse.

Vi menar dock att det inte går att kvotera fram lösningar på dessa komplexa situationer och att samhället måste ha respekt för hur olika familjer lägger upp sin tid utanför arbetsplatsen. Däremot ska vi vara tydliga med att eftersom vi förväntar oss att båda föräldrarna deltar fullt ut i arbetslivet, så bör vi ha samma förväntningar på att båda föräldrarna fullt ut tar ansvar för barn och arbetet i hemmet.

Moderaterna är ett parti som står upp för individens fria val, men vi är också ett parti som pragmatiskt och systematiskt arbetar för ansvarstagande, personligt ansvar, vikten av egen försörjning samt ordning och reda i samhällets ekonomi.

Jämställdhetsbonusen skapar en möjlighet att uppmuntra en jämnare fördelning av föräldrapenningdagarna mellan föräldrarna utan att tvinga fram en fördelning genom kvotering. Regeringen har föreslagit att jämställdhetsbonusen ska avskaffas från och med 2017. Vi avvisar detta förslag.

Moderaterna skjuter till 320 miljoner kronor för 2017, 360 miljoner kronor för 2018 och därefter 380 miljoner kronor per år för att behålla jämställdhetsbonusen i föräldraförsäkringen.

Växling mellan föräldrapenning på grundnivå och förskola stärker arbetslinjen

För den som ännu inte kommit in på arbetsmarknaden är det avgörande att det är lätt att lämna barnen på förskola och att drivkrafterna att söka arbete är tydliga. Långa tider av frånvaro från arbetsmarknaden, exempelvis genom att kombinera bidrag och föräldrapenning på grundnivå leder till att trösklarna in till jobb blir allt högre och risken för långvarigt utanförskap ökar. Utrikes födda kvinnor har idag en sysselsättningsgrad som är 23 procentenheter lägre än för inrikes födda kvinnor. Många har aldrig kommit in på arbetsmarknaden eller fått sitt första jobb. Denna fattigdomsfälla kan inte accepteras. För att stärka arbetslinjen för dem som aldrig fått sitt första jobb bör en växling göras mellan föräldrapenning för dem som saknar sjukpenninggrundande inkomst och utökad förskola för dem som lever på bidrag. Med en mer generös förskola och kortare föräldrapenning bör kraven på att göra sig anställbar öka för personer med försörjningsstöd. Det kan ske exempelvis genom bredare arbetssökande, deltagande i sfi-undervisning eller annan utbildningsinsats.

Moderaterna föreslår att föräldrapenning på grundnivå, det vill säga för den som inte har arbetsinkomst, begränsas till 365 dagar. Förslaget bedöms stärka de offentliga

finanserna med cirka 0,2 miljarder kronor 2017, 1,1 miljarder kronor 2018, 1,3 miljarder kronor 2019 och 1,4 miljarder kronor 2020.

Moderaterna föreslår samtidigt att rätten till avgiftsfri förskola utökas till 30 timmar för barn till föräldrar som lever på försörjningsstöd.

Anslag 1:8 Bostadsbidrag och anslag 1:2 Föräldraförsäkring

Regler för aktivitetsersättning ska inte leda till utanförskap

Antalet unga med aktivitetsersättning, förtidspensionssystemet för dem mellan 19 och 30 år, har ökat med över 500 procent sedan 2003. Försäkringskassans analys visar att 20–25 procent av dem som tidigare haft aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga har någon typ av förvärvsinkomst efter 30-årsdagen. Det är en indikation om att unga förtidspensioneras trots arbetsförmåga. En viktig faktor för inflödet av unga i aktivitetsersättningen är att många beviljas aktivitetsersättning redan under skoltiden och därefter bli kvar i systemet. Alla ungdomar i grund- och gymnasiesärskola som inte avslutat sin skolgång vid 19 års ålder har rätt till aktivitetsersättning, utan prövning av arbetsförmåga, vid så kallad förlängd skolgång. Dessa ungdomar tenderar att helt eller delvis bli kvar i förtidspensionssystemet: år 2008 hade 69 procent fortfarande aktivitetsersättning ett år efter avslutad skolgång. Moderaterna vill reformera ersättningsmodellen vid förlängd skolgång så att unga människor inte med automatik får förtidspension enbart för att man går i särskola. Som huvudregel bör ungdomar med förlängd skolgång omfattas av det vanliga studiestödssystemet. Förtidspension ska inte vara en rättighet utan beviljas av Försäkringskassan utifrån behov.

Moderaterna föreslår att ersättningsmodellen vid förlängd skolgång reformeras. Förslaget bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 43 miljoner kronor 2017, 92 miljoner kronor 2018, 150 miljoner kronor 2019 och 226 miljoner kronor 2020.

Johan Forssell (M)

Mikael Cederbratt (M)

Lotta Finstorp (M)

Carl-Oskar Bohlin (M)

Finn Bengtsson (M)

Lars-Arne Staxäng (M)

Tina Ghasemi (M)

Jörgen Warborn (M)